

Sygn. akt III AUa 58/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 października 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Rzeźniowiecka (spr.)

Sędziowie: SSA Ewa Naze

SSA Iwona Szybka

Protokolant: st. sekr. sąd. Joanna Sztuka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 października 2015 r. w Ł.

sprawy **J. G. (1)**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę

na skutek apelacji J. G. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 25 listopada 2014 r. sygn. akt VIII U 6881/13

oddala apelację.

Sygn. akt: III AUa 58/15

UZASADNIENIE

Decyzja z 30 października 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., odmówił J. G. (1) prawa do emerytury wcześniejszej, podnosząc, że ubezpieczony nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach, o których mowa w art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W ocenie organu rentowego ubezpieczony udokumentował jedynie 9 lat, 10 miesięcy i 24 dni szczególnego stażu pracy, na który złożyły się okresy jego zatrudnienia na stanowisku tokarza od 5 sierpnia 1971 r. do 20 lutego 1977 r., na stanowisku mistrza konstrukcji spawalniczych od 21 lutego 1977 r. do 30 czerwca 1979 r., na stanowisku starszego mistrza od 1 stycznia 1997 r. do 31 grudnia 1998 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił natomiast okresów zatrudnienia J. G. (1) na stanowiskach kierowniczych tj. od 1 lipca 1979 r. do 30 września 1981 r., od 1 stycznia 1983 r. do 30 czerwca 1987 r., od 1 lipca 1988 r. do 31 grudnia 1991 r., kiedy to wykonywał funkcje kierownika Oddziału Małych K., kierownika Oddziału, kierownika Oddziału Mechanicznego, kierownika Oddziału Produkcyjnego, kierownika Oddziału Mechanicznego. Organ rentowy wyjaśnił, że prace świadczone przez pracowników wyższego szczebla kierowniczego, nie są wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach, w których nie są zachowane higieniczne normy pracy. Z tego względu okresy jej wykonywania nie mogły zostać uwzględnione w poczet szczególnego stażu pracy.

W odwołaniu z 28 listopada 2013 r. J. G. (1), reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, zakwestionował prawidłowość ww. decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zarzucając jej naruszenie

prawa w postaci art. 32 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS w zw. z § 2 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji przez przyznanie mu prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach. W uzasadnieniu odwołujący się wskazał, że, wbrew twierdzeniom Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, w trakcie zatrudnienia na ww. stanowiskach kierowniczych faktycznie wykonywał pracę na produkcji, biorąc czynny udział w procesach produkcyjnych, nadzorował je, kontrolował prace ludzi – szeregowych pracowników, co oznacza zaś, że wykonywał dokładnie te same obowiązki, które należały do niego, gdy zajmował stanowisko Mistrza (pracownika średniego dozoru technicznego). Zdaniem odwołującego praca ta była daleka od prac biuro – administracyjnych. Ubezpieczony nie miał oddzielnego, wyodrębnionego, stanowiska pracy. Swoje obowiązki wykonywał na hali produkcyjnej w tzw. „gniazdach obróbczych”, które sąsiadowały z lakiernią i spawalnią. W ocenie ubezpieczonego, nie ulega wątpliwości, że tak scharakteryzowana praca stanowiła pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy i podlegać powinna uwzględnieniu w poczet szczególnego stażu pracy, o którym mowa w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W odpowiedzi z 17 grudnia 2013 r. organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, jako bezzasadne, argumentując jak w treści zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 25 listopada 2014 r., sygn. akt: VIII U 6881/13, Sąd Okręgowy w Łodzi, VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, oddalił odwołanie.

Orzeczenie to poprzedziły następujące ustalenia faktyczne:

J. G. (2) urodził się w dniu (...)

Od dnia 5 sierpnia 1971 r. wnioskodawca jest zatrudniony na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w Fabryce (...) w Ł., którego następcą prawnym została – (...) Spółka z o.o. w W.. We wskazanym wyżej zakładzie pracy ubezpieczony otrzymał angaże na następujące stanowiska pracy: od 5 sierpnia 1971 r. – tokarza; od 21 lutego 1977 r. – mistrza konstrukcji spawalniczych; od 1 lipca 1979 r. – kierownika Oddziału Małych K.; od 1 stycznia 1982 r. – kierownika Oddziału; od 1 maja 1985 r. – kierownika Oddziału Mechanicznego; od 1 maja 1987 r. – kierownika Wydziału Spawalniczego; od 1 lipca 1987 r. – kierownika Oddziału Mechanicznego, od 1 lipca 1988 r. – kierownika Wydziału Mechanicznego; od 1 stycznia 1997 r. – starszego mistrza.

W Fabryce (...) w Ł. J. G. (1) rozpoczął pracę w 1971 r. jako tokarz i w ten sposób pracował do 1976 r. włącznie. Zakład ten zajmował się produkcją transformatorów i podlegał pod Ministerstwo Górnictwa i Energetyki. Następnie w latach 1977 – 1979 był mistrzem w spawalni. Wtedy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy nadzorował on pracę spawaczy i lakierników. Następnie J. G. (1) przez okres około roku pracował jako kierownik spawalni i nadzorował pracę spawaczy przy małych kadziach. Wnioskodawca pracował i nadzorował wówczas pracowników bezpośrednio na produkcji. Nadzorował też ustawiaczy maszyn pras oraz osoby, które obsługiwały prasę. Od 1 stycznia 1982 r. rozpoczął on pracę jako kierownik oddziału mechanicznego i w ten sposób pracował do dnia 31 grudnia 1996 r.

Od 1 stycznia 1997 r. do 31 grudnia 1999 r. wnioskodawca pracował na stanowisku starszego mistrza wykonując prace związane z kontrolą międzyoperacyjną, kontrolą jakości produkcji i usług oraz dozorem inżynieryjno – technicznym na Oddziale lakierni.

Oddział mechaniczny był oddziałem produkcyjnym. Do obowiązków wnioskodawcy należał wówczas nadzór jakościowy i ilościowy oraz instruowanie pracowników. Jako kierownik oddziału mechanicznego sprawował odpowiedzialność za powierzony materiał i odpowiedzialność za produkcję pod względem ilości, jakości i terminowości.

Na hali produkcyjnej znajdowało się około dwudziestu kilku maszyn, były to trzy frezarki, tokarki w tym 3 małe tokarki, 3 tokarki rewolwerowe, jedna duża tokarka, przecinarki, wiertarki i jedna piła. Maszyny na produkcji wytwarzały hałas. Niektóre maszyny ustawiał wnioskodawca. Ubezpieczony sprawował nadzór nad pracownikami bezpośrednio

na produkcji. Nadzorował prace ślusarzy, frezerów, tokarzy, pracowników piły. Sam pracował też na pile, sporadycznie na tokarce, na frezerce, z uwagi na to, że metale kolorowe były rozliczane, wnioskodawca pokazywał pracownikom co robić, żeby ich nie zniszczyć oraz uczył nowych pracowników. W ten sposób pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, także w nadgodzinach. Na produkcji przebywał przynajmniej 7 godzin dziennie. W tym zakładzie pracy nie było przestojów. Wnioskodawca nastawił walcarkę do gwintów i automat do cięcia.

Stanowiska spawalnicze były oddzielone ścianą. Tokarze toczyli detale, tj. kołnierze, przełączniki na potrzeby spawalni, śruby, koła. Ubezpieczony ustawiał tokarki rewolwerowe do wykonywania gwintów i maszyny do gwintowania i wykonywania kołków z gwintem, ustawiał frezarki. W zależności od potrzeb sam pracował na przecinarkach. Sprawdzał jakość pierwszej partii i pozostałych. Stanowisko pracy ubezpieczonego było w kantorku znajdującym się na hali produkcyjnej. Ubezpieczony zajmował się też szkoleniem pracowników pod względem BHP. Wnioskodawca dokonywał odbioru maszyn po remoncie i podpisywał dokumentację po wcześniejszym sprawdzeniu maszyny. Produkcje do karty pracy wpisywał pracownik biurowy – G. S.. Praca biurowa zajmowała ubezpieczonemu maksymalnie godzinę dziennie.

Wnioskodawca udowodnił posiadanie łącznie 27 lat, 4 miesiące i 28 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Wnioskodawca nie przystąpił do Otwartego Funduszu Emerytalnego. W dniu 17 października 2013 r. ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Wnioskodawca nie został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy.

W świetle tak poczynionych ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że odwołanie J. G. (1) nie zasługuje na uwzględnienie. W ocenie Sądu Okręgowego zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci przedłożonych przez ubezpieczonego dokumentów pracowniczych z Fabryki (...) w Ł., skonfrontowanych następnie z zeznaniami przesłuchanych w toku postępowania świadków J. M., G. S. i D. B. – ówczesnych współpracowników skarżącego – nie powala uznać, że w okresie od 1 stycznia 1982 r. do 31 grudnia 1996 r. J. G. (1) pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozorcze inżyniersko – technicznym na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Sąd Okręgowy wyjaśnił, że pracując na stanowisku kierownika Oddziału Mechanicznego ubezpieczony nadzorował prace wykonywane przez frezerów i tokarzy, a prace te nie są wymienione ani w wykazie A stanowiącym załącznik do cytowanego wyżej rozporządzenia, a także w Wykazie do Zarządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach. (Dz. Urz. WUG z 1983 r., nr 8, poz. 12), ani też w treści ww. rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sąd Okręgowy podkreślił, że zgodnie z poczynionymi przez siebie ustaleniami faktycznymi, specyfika pracy odwołującego polegała na sprawowaniu przez niego nadzoru nad wydziałem, w którym wykonywane były wszelkie prace, które zabezpieczały ciąg linii produkcyjnej tego zakładu, a prace tam wykonywane należały zarówno do prac wykonywanych w szczególnych warunkach jak i prac, które takiego przymiotu nie miały. Co za tym idzie, w ocenie Sądu wykonywanie czynności polegających na dozorcze inżyniersko – technicznym na wydziale, gdzie wykonywane były prace przez frezerów i tokarzy w ramach zakresu obowiązków na danym stanowisku pracy uniemożliwia sprawowanie dozoru stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a w konsekwencji wyłącza zaliczenie takiego okresu zatrudnienia do pracy w szczególnych warunkach.

W tym stanie rzeczy rozważania w kwestii pozostałych spornych okresów zatrudnienia J. G. (1) stały się, w ocenie Sądu Okręgowego, bezprzedmiotowe. Gdyby, bowiem nawet zaliczyć do pracy w warunkach szczególnych okres zatrudnienia ubezpieczonego na stanowisku mistrza konstrukcji spawalniczych oraz kierownika Oddziału Małych K. przyjmując, że w spornym okresie od 21 lutego 1977 r. do 1 stycznia 1982 r. ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu prace polegające na dozorcze inżyniersko – technicznym na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane były prace przy spawaniu i lakierowaniu tj. prace określone w dziale XIV poz. 24 w związku

z pracą określoną w dziale XIV poz. 17 cytowanego wykazu A załącznika do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. to i tak okres ten nie wystarczyłyby do osiągnięcia przez wnioskodawcę wymaganego normatywnie minimalnego stażu pracy w warunkach szczególnych wynoszącego 15 lat.

Co za tym idzie, Sąd Okręgowy, uznając, że J. G. (1) nie spełnił jednego z wymaganych przez ustawodawcę warunków do uzyskania prawa do emerytury określonych w art. 184 ustawy, to jest nie posiada wymaganego stażu pracy w szczególnych warunkach w ilości 15 lat, działając na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie jako bezzasadne.

Orzeczenie Sądu Okręgowego ubezpieczony, działając przez swego pełnomocnika, zaskarżył apelacją z dnia 29 grudnia 2014 r. w całości zarzucając mu:

1. naruszenie prawa materialnego:

a) art. 184 ust. 1 i 2, 100 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu (...), w zw. z § 1 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na niesłusznym uznaniu, iż w przedmiotowym stanie faktycznym nie są spełnione przez wnioskodawcę przesłanki uprawniające do wcześniejszej emerytury określone w tych przepisach tj. wykonywania przez skarżącego pracy w szczególnych warunkach, przewidzianej w katalogu takich prac zawartym w Wykazie A stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w okresie co najmniej 15 lat zgodnie z § 4 ust 1 pkt 3 cytowanego rozporządzenia;

b) naruszenie § 2 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. poprzez jego błędną wykładnię, a w konsekwencji nieprawidłowe uznanie, iż praca świadczona przez wnioskodawcę w fabryce (...) w Ł., którego następcą prawnym jest (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., w stałym i w pełnym wymiarze czasu pracy, w okresie od 1 stycznia 1982 r. do 31 grudnia 1996 r. nie była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych, co z kolei nie uzasadnia nabycia przez skarżącego prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu wobec niezaliczenia dodatkowych 15 lat pracy w szczególnych warunkach do okresu wykonywania pracy w warunkach szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia;

2. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik niniejszej sprawy, a mianowicie:

a) art. 233 k.p.c. poprzez brak wnikliwego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego i jego dowolną, w miejsce swobodnej oceny, dokonaną w sposób sprzeczny zasadami logicznego rozumowania, wiedzy i doświadczenia życiowego, a to w szczególności polegające na :

- błędnym przyjęciu, iż praca wnioskodawcy polegająca na nadzorowaniu pracy tokarzy i frezerów nie jest pracą w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, podczas gdy praca wykonywana na wymienionym wyżej stanowisku zgodnie z Wykazem A Działem XIV pkt. 24 w związku z pracą wymienioną w Dziale III pkt. 23 i 78 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach jest pracą w warunkach szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia, zawartą w katalogu prac uprawniających do uzyskania wcześniejszej emerytury;

- nieuwzględnieniu w całości okoliczności dotyczących warunków, w jakich wnioskodawca wykonywał prace w fabryce (...) w Ł. będąc zatrudnionym na stanowisku Kierownika Wydziału/Oddziału Mechanicznego, w szczególności zapylenia i hałasu, jaki towarzyszył tej pracy, bezpośredniego sąsiedztwa Wydziału z Oddziałem lakierniczym i suszarnią, a w konsekwencji niezaliczenie wnioskodawcy do pracy w warunkach szkodliwych okresu wykonywania pracy na stanowisku powyższych stanowiskach;

- nierozpatrzeniu w kontekście całości przedstawionych okoliczności faktu, iż praca na stanowisku Kierownika Wydziału Mechanicznego wykonywana była przez wnioskodawcę w tej samej hali, na której wykonywane były prace lakiernicze a także ślusarzy, pracowników piły czy tokarzy, na kilkudziesięciu maszynach, którym towarzyszył

potworny hałas i zapylenie, co wynika z zeznań świadków, którzy pracowali razem z wnioskodawcą, które to zeznania korelują z zeznaniami samego wnioskodawcy;

- niesłusznym przyjęciu, iż praca wykonywana przez wnioskodawcę w okresie zatrudnienia na stanowisku Kierownika Wydziału Mechanicznego w okresie od 1 stycznia 1982 do 31 grudnia 1996 r. nie była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych pomimo tego, iż taka okoliczność została potwierdzona złożonym do akt sprawy dowodem z dokumentu w postaci świadectwa pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez (...) Sp. z o.o.;

- niesłuszne przyjęcie, iż praca tokarza i frezera nie jest wymieniona wykazie A stanowiącym załącznik do Rozporządzenia, a co za tym idzie nadzór nad pracownikami wykonującymi takie prace nie daje podstaw do przyjęcia, że jest to praca wykonywana w szczególnych warunkach uprawniająca do nabycia uprawnień do wcześniejszej emerytury,

- niesłuszne przyjęcie, iż praca tokarza nie jest wymieniona wykazie A stanowiącym załącznik do Rozporządzenia i jako taka nie może być uznana za pracę w szczególnych warunkach przy jednoczesnym uwzględnieniu przez Sąd okresu zatrudnienia wnioskodawcy na stanowisku tokarza (zatrudnienie od 5 sierpnia 1977 r. do 20 lutego 1977 r.) i zaliczeniu go do okresu 15 lat wymaganego do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury,

b) art. 217 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. poprzez nieprzeprowadzenie wszystkich dowodów zgłoszonych przez skarżącego, w szczególności dowodu z opinii biegłego ds. bhp na okoliczność ustalenia czy charakter pracy wykonywanej przez ubezpieczonego w okresach 1. lipca 1979 r. – 30 września 1981 r., 1 stycznia 1983 r. – 30 czerwca 1987 r. oraz 1 lipca 1988 r. – 31 grudnia 1991 r. na stanowiskach kierownika w tym także w zakwestionowanym przez Sąd I instancji okresie, wskazywał, iż była to pracą w warunkach szczególnych uprawniających do uzyskania świadczenia emerytalnego.

W świetle tak sformułowanych zarzutów apłujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania wnioskodawcy, ewentualnie o uchylenie wyroku Sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów niniejszego postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego za I i II instancję według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i z tego powodu podlega oddaleniu.

Sąd Apelacyjny uznał, iż zaskarżony wyrok Sądu I instancji jest prawidłowy i znajduje oparcie zarówno w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, jak i obowiązujących przepisach prawa.

W przedmiotowej sprawie spór sprowadzał się przede wszystkim do oceny charakteru pracy wykonywanej przez J. G. (1) w Fabryce (...) w Ł. w okresie od dnia 1 stycznia 1982 r. do dnia 31 grudnia 1996 r. na stanowisku kierownika Wydziału Mechanicznego. Uznanie bowiem, że okres ten nie podlega zakwalifikowaniu jako okres pracy wykonywanej w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS na stanowisku wymienionym w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (poz. 24 dział XIV – kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynierski – techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie), sprzeciwia się przyjęciu, iż J. G. (1) nabył prawo do emerytury wcześniejszej. Ustalenie, że ww. okres nie polega zaliczeniu w poczet szczególnego stażu pracy czyni jednocześnie bezzasadnym prowadzenie rozważań w przedmiocie pozostałych okresów zatrudnienia, których łączny wymiar nie pozostaje bez wpływu na kierunek rozstrzygnięcia.

Na wstępie przypomnieć należy, że podstawę ustalenia prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach stanowi art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z treścią przywołanego przepisu ubezpieczonemu, urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948 roku, przysługuje

emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 ustawy, tj. po ukończeniu 60 lat, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. na dzień 1 stycznia 1999 roku, osiągnął okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) tj. 15 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 ustawy, czyli 25 lat. Poza tym, stosownie do treści art. 184 ust. 2 przywołanej ustawy, emerytura przysługuje pod warunkiem nie przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W myśl § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, okresy pracy uzasadniające prawo do wcześniejszego świadczenia emerytalnego to okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywana jest stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Poza tak opisanym kryterium merytorycznym praca, by zostać uznaną za świadczoną w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze wymieniona być musi w rozporządzeniu z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43). Praca która nie spełnia łącznie obu kryteriów nie uprawnia do emerytury w niższym wieku emerytalnym określonym w tym rozporządzeniu.

Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 ww. rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Brak takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy nie wyklucza jednak dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. Z uwagi na fakt, że w niniejszym postępowaniu, zainicjowanym odwołaniem J. G. (1) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 30 października 2013 r., organ rentowy odmówił wiary treści przedłożonego przez ubezpieczonego świadectwa pracy, koniecznym stało się zweryfikowanie jego treści w oparciu o inne środki dowodowe, których obowiązek przedstawienia, zgodnie z art. 6 k.c. spoczywał na osobie wywodzącej z tej okoliczności skutki prawne, w tym wypadku na ubezpieczonym.

W ocenie Sądu Apelacyjnego skarżący obowiązkowi temu nie sprostał.

Przechodząc zatem w tym miejscu do oceny poszczególnych zarzutów apelacji w pierwszej kolejności odnieść wypada się do sformułowanych przez skarżącego zarzutów naruszenia przez Sąd pierwszej instancji zasady swobodnej oceny dowodów wyrażonej w art. 233 k.p.c., a w konsekwencji poczynienia przez ten Sąd wadliwych ustaleń faktycznych. W ocenie Sądu Apelacyjnego, szczegółowo wyłożone przez autora skargi argumenty, mające w jego intencji dowodzić zasadności postawionego zarzutu, w rzeczywistości nie znajdują jednak uzasadnienia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, pozostając jedynie niczym nie poparta polemiką z logicznie umotywowanymi ustaleniami Sądu I instancji.

Przejęty przez Sąd Okręgowy stan faktyczny oparty został na prawidłowo zgromadzonym i właściwie ocenionym materiale dowodowym, w tym przede wszystkim na spójnych, logicznych, a przez to wiarygodnych zeznaniach samego wnioskodawcy, jak również przesłuchanych w toku postępowania świadków J. M., G. S. i D. B. – ówczesnych współpracowników skarżącego. Na podstawie tych zeznań, uzupełnionych dodatkowo danymi zawartymi w złożonej do akt sprawy dokumentacji pracowniczej, Sąd Okręgowy właściwie zrekonstruował charakter świadczonej przez ubezpieczonego pracy wykonywanej przez niego w spornym okresie zatrudnienia w Fabryce (...) w Ł. w okresie od 1 stycznia 1982 r. do 31 grudnia 1996 r., w tym przede wszystkim zakres spoczywających na ubezpieczonym obowiązków. Z ustaleń tych, których skarżący nie zdołał skutecznie zakwestionować, wynika zaś, że faktycznie wykonywana przez J. G. (1) praca na stanowisku kierownika Wydziału Mechanicznego, wbrew treści przedłożonego przez niego świadectwa

pracy z 4 października 2013 r., nie odpowiada stanowisku pracy wymienionemu w Wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pod poz. 24 Działu XIV tj. kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno – techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Uwadze Sądu Okręgowego nie uszedł bowiem fakt, że choć w spornym okresie zatrudnienia J. G. (1) na Wydziale Mechanicznym w Fabryce (...) w Ł. do powierzonych mu obowiązków faktycznie należało sprawowanie nadzoru jakościowego i ilościowego oraz instruowanie pracowników, to jednak na wydziale tym, wbrew warunkowi przewidzianemu w ww. wykazie, jako podstawowe, nie były wykonywane prace wymienione w tym wykazie, zgodne z przewidzianą w nim klasyfikacją branżową. Przypomnieć w tym miejscu należy, że dla właściwej kwalifikacji pracy jako wykonywanej w szczególnych warunkach istotne znaczenie ma przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży. Usystematyzowanie prac o znacznej szkodliwości i uciążliwości do oddzielnych działów oraz poszczególnych stanowisk w ramach gałęzi gospodarki nie jest przypadkowe, gdyż należy przyjąć, że konkretne stanowisko narażone jest na ekspozycję na czynniki szkodliwe w stopniu mniejszym lub większym w zależności od tego, w którym dziale przemysłu jest umiejscowione. Konieczny jest bezpośredni związek wykonywanej pracy z procesem technologicznym właściwym dla danego działu gospodarki (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 19 marca 2012 r. w sprawie II UK 166/11, opubl. w LEX nr 1171002).

Wynika stąd, że dla prawidłowej kwalifikacji wykonywanej przez wnioskodawcę pracy, jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych polegającej na sprawowaniu kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług, czy też dozoru inżynieryjno – technicznego, w pierwszej kolejności koniecznym jest ustalenie, że na wydziale na którym ów kontrola lub dozór miał być sprawowane, jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w wykazie, w ramach właściwej zakładowi (wydziałowi) branży. Tożsame stanowisko wyraził m.in. Sąd Apelacyjny w Lublinie z 27 maja 2015 r. (sygn. akt: III AUa 278/15, opubl. w LEX nr 1712677) oraz Sąd Apelacyjny w Poznaniu (sygn. akt: III AUa 1519/14, opubl. w LEX nr 1781942), wskazując, że w sytuacji, gdy chodzi o pracę wymienioną w pkt 24, działu XIV, wykazu A do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, to metodycznie podstawowe znaczenie ma ustalenie jakie prace wykonywali pracownicy podwładni. Warunkiem jest tu pozytywne stwierdzenie, że jako podstawowe wykonywali prace wymienione w wykazie. Dopiero wówczas można oceniać czy określona kontrola bądź dozór stanowiły pracę w szczególnych warunkach, przy czym łącznikiem jest narażenie ubezpieczonego na czynniki istniejące na stanowiskach pracy podwładnych zatrudnianych w szczególnych warunkach. Również więc od kontrolującego czy dozoruującego wymaga się aby praca wymieniona w ww. pkt 24 była wykonywana stale i pełnym wymiarze czasu pracy na danym stanowisku.

Z bezspornych w tym zakresie ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że ubezpieczony w okresie zatrudnienia w Fabryce (...) w Ł. od dnia 1 stycznia 1982 r. do dnia 31 grudnia 1996 r., wykonywał obowiązki kierownika Wydziału Mechanicznego. Na podległej mu hali produkcyjnej znajdowało się około dwudziestu kilku maszyn. Były to frezarki, tokarki, przecinarki, wiertarki i piła. Ubezpieczony sprawował zatem nadzór nad pracami ślusarzy, frezerów, tokarzy, pilarzy. Prace te, wbrew twierdzeniom skarżącego, nie zostały wymienione w przywołanych przez apelującego wykazach, w ramach właściwej Wydziałowi Mechanicznemu branży. W ocenie Sądu Apelacyjnego nie sposób doszukiwać się tożsamości tak scharakteryzowanych prac wykonywanych na Wydziale Mechanicznym FtIAT (...) w Ł. z stanowiskami wymienionymi w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze opisanych w Dziale III „W hutnictwie i przemyśle metalowym”. Z relacji świadków, jak i samego wnioskodawcy wynika bowiem wprost, że Wydział wykonywał przede wszystkim prace na potrzeby spawalni, zajmował się cięciem materiału na mniejsze kawałki, a także produkcją śrub i kół. W ocenie Sądu Apelacyjnego prace tego rodzaju nie odpowiadają stanowisku opisanemu w dziale III poz. 23 Wykazu A tj. wybijaniu, oczyszczaniu i wykańczaniu odlewów, które zgodnie z przyjętą w wykazie systematyką wykonywane być powinny przede wszystkim w zakładach (oddziałach, wydziałach) trudniących się odlewaniem staliwa, żeliwa, metali nieżelaznych i rur. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala zaś przyjąć, że właśnie tego rodzaju prace spoczywały na załodze Wydziału Mechanicznego w spornym okresie zatrudnienia w nim J. G. (1). Skarżący nie wykazał, by

wykonywane przez podległych mu pracowników czynności z użyciem znajdujących się na hali narzędzi – tokarek, frezarek, pił, miały stale i w pełnym wymiarze czasu ich pracy służyć przede wszystkim wybijaniu, oczyszczaniu i wykańczaniu odlewów. Brak więc jakichkolwiek dowodów mogących przemawiać za tak sformułowanym wnioskiem. Tożsame argumenty pozostają aktualne, co do zarzutów dotyczących pracy na stanowisku „tokarz”, czy „frezer”.

W tym miejscu raz jeszcze przypomnieć należy, że choć za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia, to w świetle obowiązujących przepisów prawa nie każda praca wykonywana w tak scharakteryzowanych warunkach szkodliwych dla zdrowia, stanowić będzie pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 27 maja 2015 r. III AUa 283/15, opubl. w LEX nr 17114663, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 25 listopada 2014 r. III AUa 224/14, opubl. w LEX 1649274). Koniecznym jest, by praca taka pozostawała tożsama ze stanowiskiem wskazanym w treści rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. Samo subiektywne przekonanie ubezpieczonego, że jego praca z uwagi na uciążliwe warunki, w jakich była świadczona, może stanowić podstawę do przyznania mu uprawnień do emerytury w niższym od powszechnego wieku, nie znajduje uzasadnienia faktycznego i prawnego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 26 marca 2015 r. III AUa 822/14, LEX nr 1667548). Z tych właśnie powodów zarzuty apelacji akcentujące szkodliwe warunki panujące na podległej ubezpieczonemu hali produkcyjnej, choć w żaden sposób nie kwestionowane przez Sąd, nie mogły jednak wywołać zamierzonego przez ich autora skutku.

Mając zatem na uwadze bezzasadność sformułowanych przez skarżącego zarzutów co do prawidłowości poczynionych przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych, Sąd Apelacyjny nie stwierdził żadnych podwodów nakazujących ustalenia te kwestionować, a co za tym idzie podzielił je i przyjął za własne. W ocenie Sądu Apelacyjnego, wbrew twierdzeniom apelującego, Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe, dokonał analizy zebranych dowodów, nie naruszając zasady swobodnej ich oceny i w oparciu o zasadnie przyjęty stan faktyczny sprawy prawidłowo zastosował konkretnie przywołane przepisy prawa materialnego. W świetle prawidłowych, bowiem ustaleń faktycznych zarzut naruszenia art. 184 i art. 100 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach FUS nie mógł odnieść zamierzonego przez skarżącego skutku. Uznając, że ubezpieczony nie pracował przez 15 lat w warunkach szczególnych nie można przyjąć, by spełnił on wszystkie przesłanki prawa do wnioskowanego świadczenia.

Rekapitulując, Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok Sądu I instancji jest słuszny i zgodny z obowiązującymi przepisami prawa, a co za tym idzie, działając na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację jako bezzasadną.

Przewodnicząca: Sędziowie: